Lietas arhīva Nr. C-04996-25/100
ECLI:LV:RPT:2025:0121.C771484124.4.S

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā
Rīgā, 2025. gada 21. janvārī

Rīgas pilsētas tiesa
tiesnese Inga Pētersone
rakstveida procesā Rīgā, Daugavgrīvas ielā 58, izskatīja vienkāršotās procedūras civillietu /pers. A/ prasībā pret /pers. B/ par uzturlīdzekļu piedziņu.

Aprakstošā daļa

[1] 2024. gada 1. augustā prasītāja /pers. A/ cēla tiesā prasību pret atbildētāju /pers. B/ par uzturlīdzekļu piedziņu.
[1.1] Prasībā norādīts, ka pusēm ir kopīgs dēls /pers. C/, kurš dzīvo ar prasītāju un kura uzturēšanā atbildētājam ir pienākums piedalīties.
[1.2] Prasība pamatota ar Civillikuma 179. pantu.
[1.2] Prasītāja lūdz piedzīt no atbildētāja par labu prasītājai uzturlīdzekļus bērna /pers. C/ uzturam valstī noteiktajā minimālajā apmērā.

[2] Līdz sprieduma taisīšanai lietā atbildētāja rakstveida paskaidrojumi tiesā nav saņemti. Saskaņā ar Civilprocesa likuma 250.^{21} panta otro daļu, paskaidrojuma neiesniegšana nav šķērslis sprieduma taisīšanai lietā.

[3] Tā kā lietas dalībnieki nav lūguši lietas izskatīšanu tiesas sēdē, kā arī tiesa neuzskata par nepieciešamu lietu iztiesāt tiesas sēdē, pamatojoties uz Civilprocesa likuma 250.^{25} panta pirmo daļu, tiesa civillietu izskata rakstveida procesā, par ko lietas dalībniekiem ir savlaicīgi paziņots, 2024. gada 5. decembrī nosūtot paziņojumu par lietas izskatīšanu rakstveida procesā, paziņojot, ka spriedums būs pieejams tiešsaistes sistēmā 2025. gada 21. janvārī.

Motīvu daļa

[4] Pārbaudot lietā esošos rakstveida pierādījumus un novērtējot tos kopsakarā, tiesa atzīst, ka prasība ir pamatota un apmierināma.
Saskaņā ar Civilprocesa likuma 93. panta pirmo daļu katrai pusei jāpierāda tie fakti, uz kuriem tā pamato savus prasījumus vai iebildumus. Prasītājam jāpierāda savu prasījumu pamatotība. Atbildētājam jāpierāda savu iebildumu pamatotība.
Savukārt atbilstoši Civilprocesa likuma 96. panta piektajai daļai pusei nav jāpierāda fakti, kurus šajā likumā noteiktajā kārtībā nav apstrīdējusi otra puse.
[4.1] No lietā iesniegtās dzimšanas apliecības Nr. /numurs A/ redzams, ka puses ir 2021. gada 20. septembrī dzimušā /pers. C/ vecāki.
Lietā nav strīda par apstākli, ka bērns dzīvo pie prasītājas, kura īsteno dēla aprūpi un uzraudzību, savukārt uz atbildētāju kā atsevišķi dzīvojošu vecāku gulstas pienākums sniegt uzturlīdzekļus bērna uzturam vismaz to minimālajā apmērā
[4.2] Atbilstoši Civillikuma 178. panta otrajai daļai, ja vecāki dzīvo šķirti, vecāku kopīga aizgādība turpinās. Bērna aprūpi un uzraudzību īsteno tas no vecākiem, pie kura bērns dzīvo.
Civillikuma 179. panta pirmā un otrā daļa paredz, ka vecāku pienākums ir samērā ar viņu spējām un mantas stāvokli uzturēt bērnu. Šis pienākums gulstas uz tēvu un māti līdz laikam, kad bērns pats var sevi apgādāt. Strīdus par uzturlīdzekļiem bērnam izšķir tiesa. Pienākums gādāt par bērna uzturēšanu neizbeidzas, ja bērns ir šķirts no ģimenes vai nedzīvo kopā ar vienu no vecākiem vai abiem vecākiem.
Civillikuma 177. panta ceturtā daļa noteic, ka bērna aprūpe nozīmē viņa uzturēšanu, t.i., ēdiena, apģērba, mājokļa un veselības aprūpes nodrošināšanu, bērna kopšanu un viņa izglītošanu un audzināšanu (garīgās un fiziskās attīstības nodrošināšana, pēc iespējas ievērojot viņa individualitāti, spējas un intereses un sagatavojot bērnu sabiedriski derīgam darbam).
Saskaņā ar Bērnu tiesību aizsardzības likuma 10. panta pirmo daļu bērnam ir tiesības uz tādiem dzīves apstākļiem un labvēlīgu sociālo vidi, kas nodrošina pilnvērtīgu fizisko un intelektuālo attīstību. Katram bērnam ir jāsaņem atbilstošs uzturs, apģērbs un pajumte.
Saskaņā ar Bērnu tiesību aizsardzības likuma 2. panta pirmo daļu, [..] bērnam kā fiziski un intelektuāli nenobriedušai personai vajadzīga īpaša aizsardzība un gādība, bet saskaņā ar minētā likuma 24. panta otro daļu, vecāku pienākums ir sagatavot bērnu patstāvīgai dzīvei sabiedrībā, pēc iespējas respektējot viņa individualitāti, ievērojot spējas un intereses.
Civillikuma 179. panta piektā daļa noteic, ka minimālo uzturlīdzekļu apmēru, kuru bērnam nodrošināt ir pienākums katram no vecākiem neatkarīgi no viņa spējām uzturēt bērnu un mantas stāvokļa, nosaka Ministru kabinets, ņemot vērā valstī noteikto minimālo mēnešalgu un bērna vecumu.
Satversmes tiesa ir atzinusi, ka bērna nodrošināšana ar uzturlīdzekļiem vismaz minimālā apmērā katru mēnesi ir vecāku pienākums, kas izriet no Civillikuma 179. panta un nekādos apstākļos nav atceļams (*sk. Satversmes tiesas 2016. gada 16. jūnija sprieduma lietā Nr.2015-18-01 18.3. punktu*).
[4.3] Ministru kabineta 2013. gada 15. janvāra noteikumu Nr. 37 „Noteikumi par minimālo uzturlīdzekļu apmēru bērnam" 2. punkts noteic, ka katra vecāka pienākums ir katru mēnesi nodrošināt saviem bērniem minimālos uzturlīdzekļus šādā apmērā: katram bērnam no viņa piedzimšanas līdz 7 gadu vecuma sasniegšanai – 25 % apmērā no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas; katram bērnam no 7 gadu vecuma sasniegšanas līdz 18 gadu vecuma sasniegšanai – 30 % apmērā no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas.
Saskaņā ar 2015. gada 24. novembra Ministru kabineta noteikumiem Nr. 656 "Noteikumi par minimālās mēneša darba algas apmēru normālā darba laika ietvaros un minimālās stundas tarifa likmes aprēķināšanu" minimālā mēneša darba alga normālā darba laika ietvaros līdz 2024.gada 31.decembrim bija 700,00 EUR, savukārt no 2025. gada 1. janvāra – 740,00 EUR. Tādējādi minimālais uzturlīdzekļu apmērs bērnam līdz 7 gadu vecumam līdz 2024.gada 31.decembrim 175,00 EUR mēnesī, savukārt no 2025.gada 1.janvāra – 185,00 EUR mēnesī.

[4.4] Ievērojot minēto, kā arī apstākli, ka pušu dēls nav sasniedzis 7 gadu vecumu, tiesa atzīst, ka no atbildētāja par labu prasītājai piedzenami uzturlīdzekļi bērna uzturam valstī noteiktajā minimālajā apmērā, proti, līdz 2024. gada 31. decembrim 175,00 EUR mēnesī, savukārt no 2025. gada 1. janvāra - 185,00 EUR mēnesī.

[4.5] Tiesa uzskata, ka katra vecāka pienākums ir pielikt maksimālas pūles, lai uzturētu bērnus ar visiem pieejamajiem līdzekļiem, novirzot šim mērķim naudas līdzekļus, arī ierobežojot personiskās vajadzības. Tas, ka ar tiesas spriedumu no atbildētāja bērna uzturam piedzīts konkrēts uzturlīdzekļu apmērs, neliedz atbildētājam savu iespēju robežās sniegt papildu atbalstu bērnam.

[4.6] Senāta Civillietu departamenta atziņās nostiprinājies princips, ka prasībās par uzturlīdzekļu piedziņu bērna uzturam uzturlīdzekļi ir piedzenami no brīža, kad celta prasība tiesā, jo ar prasības celšanas brīdi attiecīgā persona uzsāk savu ar likumu garantēto civilo tiesību aizsardzības realizāciju tiesā (*Senāta 2007. gada 29. augusta spriedums lietā Nr. SKC-556/2007*). Pienākums maksāt uzturlīdzekļus ir nosakāms līdz laikam, kad bērns sasniedz pilngadību. Ja pēc pilngadības sasniegšanas bērns vēlas turpināt saņemt uzturlīdzekļus, viņš ir tiesīgs celt tiesā attiecīgu prasību par uzturlīdzekļu piedziņu viņa labā (*Senāta spriedums lietā Nr. SKC-2885/2015*).

Tādējādi tiesa atzīst, ka, ievērojot bērna intereses, uzturlīdzekļi piedzenami no prasības celšanas brīža, t.i., 2024. gada 1. augusta, ieskaitot summas, kādas atbildētājs labprātīgi samaksājis bērna uzturam par laika periodu no 2024. gada 1. augusta līdz laikam, kamēr /pers. C/ sasniegs pilngadību.

[4.7] Ievērojot to, ka uzturlīdzekļu piedziņai ir ilgstošs raksturs, tiesa uzskata par lietderīgu noteikt, ka uzturlīdzekļu summa nevar būt mazāka par Ministru kabineta noteikumos noteikto minimālo uzturlīdzekļu apmēru, lai ar tiesas sprieduma izpildi tiktu nodrošinātas bērna tiesības un intereses saņemt uzturlīdzekļus.

[5] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 43. panta pirmās daļas 3. punktu prasītāja ir atbrīvota no tiesas izdevumu samaksas prasībā par uzturlīdzekļu piedziņu. Savukārt Civilprocesa likuma 42. panta pirmā daļa paredz, ja prasītājs bijis atbrīvots no tiesas izdevumu samaksas, tie piespriežami no atbildētāja valsts ienākumos.

[5.1] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 35. panta pirmās daļas 3. punktu prasības summa prasībās par uzturlīdzekļu piedziņu ir maksājumu kopsumma par vienu gadu, kas izskatāmajā lietā ir 2220,00 EUR (185,00 EUR x 12).

[5.2] Līdz ar to saskaņā ar Civilprocesa likuma 34. panta pirmās daļas 1. punkta a) apakšpunktu no atbildētāja valsts labā piedzenama valsts nodeva 323,44 EUR.

[6] Ievērojot Civilprocesa likuma 204.[1] panta pirmās daļas nosacījumus, tiesa atzīst par pamatotu noteikt, ka spriedums daļā par tiesas izdevumu piedziņu valsts labā atbildētājam labprātīgi izpildāms 10 dienu laikā no sprieduma likumīgā spēkā stāšanās dienas.

Rezolutīvā daļa

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 8., 97., 194., 204.[1], 250 [25]., 250. [27] pantu, tiesa

nosprieda

apmierināt /pers. A/ vienkāršotās procedūras prasību pret /pers. B/ par uzturlīdzekļu piedziņu.

Piedzīt no /pers. B/, personas kods /personas kods/, par labu /pers. A/, personas kods /personas kods/, uzturlīdzekļus dēla /pers. C/, personas kods /personas kods/, uzturam 175,00 EUR katru mēnesi, bet ne mazāk kā valstī noteiktajā minimālajā apmērā, sākot no 2024. gada 1. augusta līdz 2024. gada 31. decembrim.

Piedzīt no /pers. B/, personas kods /personas kods/, par labu /pers. A/, personas kods /personas kods/, uzturlīdzekļus dēla /pers. C/, personas kods /personas kods/, uzturam 185,00 EUR katru mēnesi, bet ne mazāk kā valstī noteiktajā minimālajā apmērā, sākot no 2025. gada 1. janvāra līdz /pers. C/, personas kods /personas kods/, pilngadībai.

Uzturlīdzekļu maksājumi veicami /pers. A/, personas kods /personas kods/, norēķinu kontā Nr. LV37HABA0551042168064, "Swedbank" AS.

Sprieduma izpildē ieskaitīt summas, kuras /pers. B/, personas kods /personas kods/, labprātīgi samaksājis dēla /pers. C/, personas kods /personas kods/, uzturam par laika periodu no 2024. gada 1. augusta.

Piedzīt no /pers. B/, personas kods /personas kods/, valsts labā valsts nodevu 323,44 EUR, kas iemaksājama Valsts kases kontā Nr. LV55TREL1060190911200, saņēmējs: Valsts kase, iemaksas mērķis – civillieta Nr. C771484124.

Samaksu apliecinoši dokumenti sprieduma daļā par tiesas izdevumu piedziņu valsts labā labprātīgai izpildei noteiktajā termiņā iesniedzami Rīgas pilsētas tiesā.

Noteikt, ka tiesas spriedums daļā par tiesas izdevumu piedziņu valsts labā izpildāms labprātīgi 10 dienu laikā no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Spriedumu var pārsūdzēt 20 dienu laikā Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijā, iesniedzot apelācijas sūdzību Rīgas pilsētas tiesā, ja pastāv kāds no Civilprocesa likuma 440.[2] pantā noteiktajiem apelācijas tiesvedības ierosināšanas pamatiem.

Tiesnese Inga Pētersone